

Han bor kvar i en gången tid

□ Den lilla vägen letar sig genom ett par skogsbackar från Mogetorp fram till knekttorpet Mostugan i Östra Vingåker. Den som åker den vägen han åker samtidigt bakåt i tiden många årtionden.

I en grå, av väder och vind svårt märkt stuga, bor Gustaf Ek. Här lever han på samma vis som han gjort i snart 90 år. Det enda som skiljer nutiden från förr är väl hans transistorradio.

I det lilla köket, där en öppen gammaldags spiselkåpa stjälar det mesta av utrymmet, sitter han på en ranglig köksstol. Under långa vinterkvällar sprider ett stearinljus eller en fotogenlykta sitt flämtande sken över köket.

□ Stugan är 250 år gammal — Gustaf Ek själv fyller 90 i år. Något som kan liknas vid modernitet har den här bostaden aldrig sett. Väggarna kan nätt och jämt hålla vinterkylan och blåsten på utsidan. Men det blev bättre se'n Gustaf Ek fick innanfönster. Och några plattor på väggarna i rummet.

— Förut ville tapeterna spricka, berättar han.

□ Men det här är ingen berättelse om missförhållanden. Det ska handla om en förnöjsam gammal man. Som trivs i sin ensamhet och är glad åt att ha livets nödortf.

— Nu måste jag ju vara glad när det snart är vår, säger han och ler med sitt rynkiga ansikte.

Under de meterhøga snödrivorna ligger trädgårdstjappan och väntar på Gustaf Ek.

□ INGA MODERNITETER finns det i den 250-åriga stugan. Fotogenlyktan ger ljus, vedspisen värme. Gustaf Ek är nöjd. Han tycker att han har vad han behöver av livets nödortf.

ÄN DUGER DET 250-ÅRIGA SOLDATTORPET

Mostugan har utvändigt sett likadan ut i 250 år. Gustaf Ek är född där. Går han ut på verandan ser han en välkänd syn. Den lilla, svankryggiga ladugården, som en gång härberget både oxar och kor, de gamla träden och skogen runt omkring. Men tegarna som en gång gav torpets knekt och hans stora familj deras bärgning är sig inte lika längre. Där växer det bara skog numera.

□ Höns enda sällskapet Det enda sällskapet är numera två höns, som inrättat sig väl för sin uppgift. De värper varannan dag och levererar därmed det dagliga ägget åt Gustaf Ek. Mjöl köper han vid Mogetorp, och en gång i veckan går han den tre kilometer långa vägen till Forsa handel och hälsa.

Mogetorp och kvitterar ut sin pension. Då dricker han en kopp kaffe och berättar minnen från förr. Minnen har Gustaf Ek många och berättar det kan han.

Men när kaffet är urdrucket fattar han mössan och tackar för sig:

— Nej, nu måste jag hem till mina två höns...

Så knallar han den välkända vägen hem till Mostugan.

□ Kän i soldattorp

Mostugan, som ligger på Oppunda häradsallmänning, är alltså ett gammalt knekttorp. För hette det Erikstorps soldattorp och är inte okänt i de militära rullorna. Ibland kommer det fina officerare och fotografierar stugan. Då får Ek en pratstund och

barn, bodde i det enda rummet i stugan. Sex tunnland åkertergar, en och ibland två kor och en ox fick bidra till den knappa försörjningen.

Sonen Gustaf ville också bli knekt men fadern avrörde honom. Gardisterna var inte alltid så väl sedda och fadern tyckte att Gustaf kunde hitta något bättre.

□ Exeris i Malmköping

Annars hade nog Gustaf haft håg för det militära. Han gjorde sin exeris i Malmköping 1901-02 med framgång och takterna sitter i än.

— Ja, jag kunde nog skyldra bössan än i dag om det knep, säger han och berättar om den

Tyskland och var mycket sträng. Ek var med på stormanövern i Närke 1902 när Falkenbergstrupper till kompanichefens stora ilska tvingades retirera ända till Vingåkers kyrka.

Det var hårdare militärliv på den tiden än nu tror Ek. Han minns arrestererna, som han själv lyckligtvis inte behövde ta i besittning. Men han fick vakta dem. Och man mindes en annan vanlig bestraffningsform. Syndarna fick marschera i kompanigatan med full packning i flera timmar.

Två års exeris och en månads repetition fick Ek göra och det var hårdkörning hela tiden.

□ Långa vintrar

Men det var inte bara arbeten. Det var nöjen också. Förr fanns det gott om ungdom i trakten. Då ställde man till med dans på landsvägsstugan på lördagskvällarna. Kom det en skjuts fick de dansande dra sig undan. Men så fortsatte dansen igen hela natten lång eller tills ingen orkade längre. Dragspel och fiol

Det finns inte mycket folk kvar i trakten längre. Torparnas tegar har planterats med skog. Gustaf Ek har inte riktigt hunnit med.

Men han följer med i nyhetsfloden så gott han kan. Han har radion, han hör nyheterna. Han läser Katrineholms-Kuriren. Någon gång får han också se TV hos släktingar eller grannar. Men det är inte ofta.

— TV är inte så mycket att ha, tycker han.

Radion räcker. På söndagsmiddagen lyssnar han på radiodakterna. Då är det helgfrid i den lilla knekttugan.

□ Van vid ensamheten

Men dagarna är annars rätt till.

Ibland kommer det främmande och sitter och pratar. Annars går Ek ensam och pysslar.

Gustaf Ek har haft lyckan att få ha hälsan i behåll trots den höga åldern. Det är bara ögonen som han haft besvär med. Det högra förärvade han redan 1915 vid ett källarbygge hos en granne. Sedan har han fått förlita sig till synen på det vänstra.

Vintern har varit lång och besvärlig, men nu är det snart vår och det gläder sig Ek åt, det märker man. Snart börjar husflugorna krypa fram under de gamla knutbräderna, stararna bygger bo under tegelpannorna. Och Gustaf Ek får börja pyssla i sitt trädgårdsland igen.